

ส่องฐานข้อมูลสินเชื่อธุรกิจจากเครดิตบูโร (NCB) หนี้ธุรกิจน่ากังวลแค่ไหน ?

CURRENT ISSUE

Vol.30 No.3536 6 ธันวาคม 2567

ศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อธุรกิจ จากฐานข้อมูลบัญชีลูกหนี้นิติบุคคล อันเป็นฐานข้อมูลสถิติที่ไม่ระบุตัวตนของ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (NCB) จำนวนบัญชีเฉลี่ย 1.7-1.8 ล้านบัญชีต่อไตรมาส ด้วยข้อมูลจนถึงไตรมาส 2/2567 พบ 5 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. คุณภาพของหนี้ธุรกิจไทยกลับมาดุดอยลงตั้งแต่ช่วงปลายปี 2566 หลังหมดแรงส่งมาตรการช่วยเหลือทางการเงินช่วงโควิด-19
2. ธุรกิจยิ่งเล็ก ปัญหาหนี้เสียยิ่งรุนแรง
3. สถาบันการเงินทุกประเภทต่างก็เผชิญผลกระทบที่ชัดเจนมากขึ้น
4. เมื่อเจาะกลุ่มปัญหาเรื้อรังพบว่า ระดับความรุนแรงของปัญหาหนักกว่าพอร์ตสินเชื่อธุรกิจโดยรวม และปัญหาหนี้ของธุรกิจขนาดเล็กและกลางน่าห่วงมากขึ้น
5. ประเภทธุรกิจที่เผชิญปัญหาคุณภาพหนี้ คือ ภาคอสังหาริมทรัพย์ ที่พักและอาหาร ค้าส่ง ค้าปลีก และภาคการผลิต ซึ่งสะท้อนปมปัญหา ที่เกิดขึ้นจากโจทย์เฉพาะหน้าและปัญหาเชิงโครงสร้างที่รอทุกภาคส่วนร่วมแก้ไข

1. คุณภาพของหนี้ธุรกิจไทยกลับมาดุดอยลงตั้งแต่ช่วงปลายปี 2566 หลังหมดแรงส่งมาตรการช่วยเหลือทางการเงินช่วงโควิด

ภาพรวมคุณภาพหนี้ของธุรกิจไทยตามฐานข้อมูลของ NCB¹ นั้น พบว่า แม้หากเทียบหลังวิกฤตโควิด-19 จะเห็นทิศทางคุณภาพหนี้โดยรวมที่ดีขึ้น นั่นคือ สัดส่วนหนี้ค้างชำระตั้งแต่ 1 วันขึ้นไป มีสัดส่วนที่ลดลงจากจุดสูงสุดหลังโควิดที่ 7.18% ณ ไตรมาส 1/2563 เข้าหาระดับ 4.60-4.70%

¹ ฐานข้อมูล NCB มีความแตกต่างจากฐานข้อมูล ธปท. โดยครอบคลุมหนี้ของสถาบันสมาชิกที่นอกเหนือจากธนาคารพาณิชย์, รวมภาระหนี้ทุกประเภทของลูกหนี้ ไม่ใช่เฉพาะเงินต้น และรวมหนี้ที่สถาบันการเงิน Write-Off จากบัญชีของสถาบันการเงินไปแล้ว แต่ยังไม่อยู่ระหว่างกระบวนการทางศาล และยังไม่ปิดบัญชี เป็นต้น จึงทำให้มีสัดส่วนต่อสินเชื่อที่แตกต่างและสูงกว่าตัวเลขสถิติของ ธปท. ที่รายงานเฉพาะข้อมูลของระบบธนาคารพาณิชย์รวม(ครือ) เป็นหลัก

วิจัย

กาญจนา โชคไพศาลศิลป์

ผู้บริหารงานวิจัย
kangana.c@kasikornresearch.com

วิเคราะห์ข้อมูล

ดร. กฤตย์ สิตะธนิ

ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ
krit.s@kasikornresearch.com

นราพร สังกะสนา

Data Analyst และนักวิจัย
naraphon.s@kasikornresearch.com

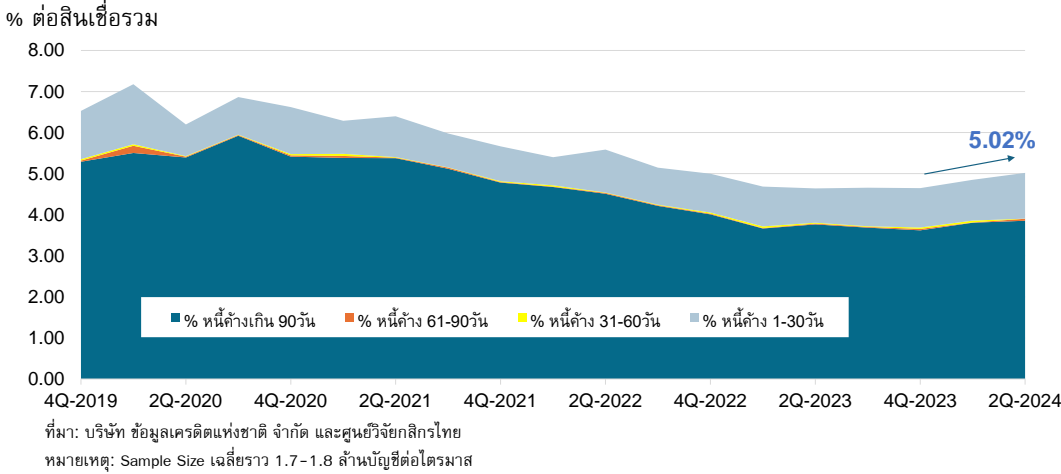

พลศิริ อิทธิศิริเวทย์

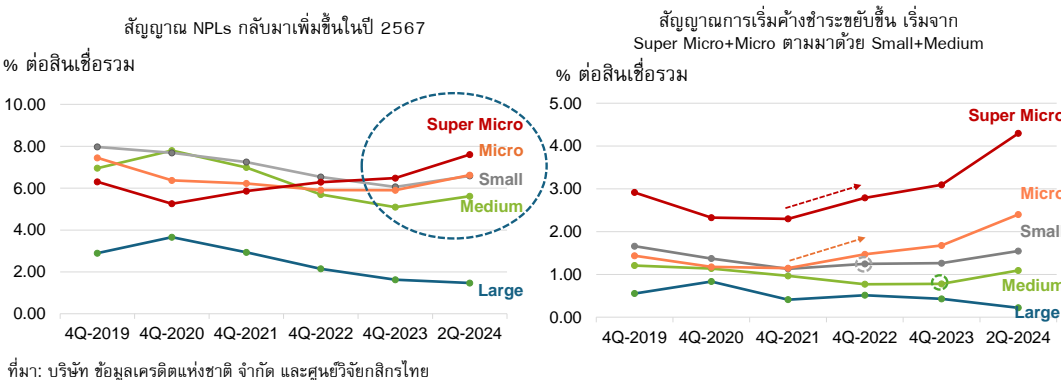
Data Analyst
ponsiri.e@kasikornresearch.com

ในช่วงระหว่างปี 2566 ตามอานิสงส์ของมาตรการช่วยเหลือต่างๆ ที่ออกมาเพื่อเยียวยาในช่วงโควิด แต่สัดส่วนดังกล่าวก็พลิกกลับมาขยับขึ้นในช่วงต้นปี 2567 จนแตะระดับ 5.02% ณ สิ้นไตรมาส 2/2567 เมื่อหมดแรงส่งของมาตรการ กอปรกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจยังเปราะบางและไม่ทั่วถึง (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 คุณภาพหนี้ของภาคธุรกิจเริ่มถดถอยลงตั้งแต่ช่วงปลายปี 2566

รูปที่ 2 ความรุนแรงของปัญหาคุณภาพหนี้...ธุรกิจยิ่งเล็กลง หนี้เสียยิ่งเพิ่ม

2. ธุรกิจยิ่งเล็กลง ปัญหาหนี้เสียยิ่งรุนแรง

เมื่อพิจารณาสัดส่วนเอ็นพีแอลจำแนกตามขนาดธุรกิจ² พบว่า หนี้ที่เพิ่งมีวันค้างชำระ (1-30 วัน) และหนี้เอ็นพีแอล (ค้างชำระเกิน 90 วัน) เรียงตามสัดส่วนจากมากไปน้อย จะเป็นธุรกิจขนาด Super Micro, Micro, Small และ Medium ซึ่งการเรียงตามช่วงระยะเวลาที่ประเด็นคุณภาพหนี้

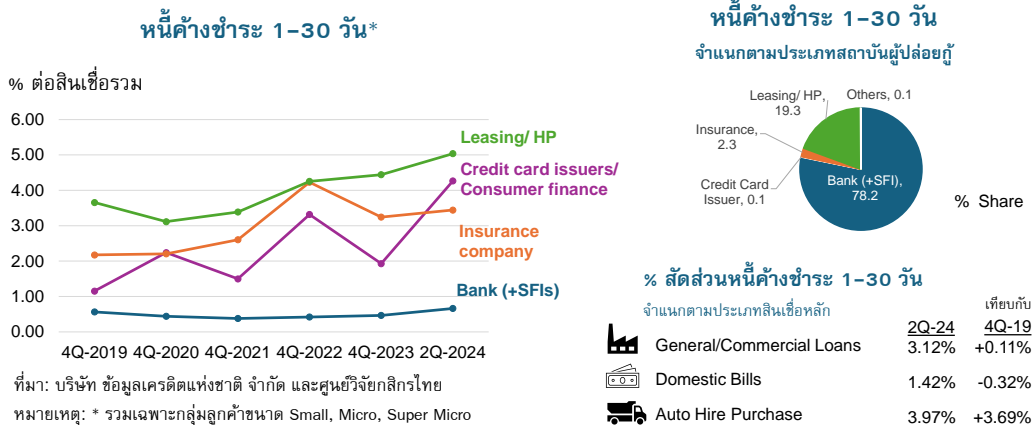
² Large หมายถึง กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่มียอดสินเชื่อคงค้าง > 500 ล้านบาท
Medium หมายถึง กลุ่มธุรกิจขนาดกลางที่มียอดสินเชื่อคงค้าง > 100-500 ล้านบาท
Small หมายถึง กลุ่มธุรกิจขนาดเล็กที่มียอดสินเชื่อคงค้าง > 20-100 ล้านบาท
Micro หมายถึง กลุ่มธุรกิจขนาดไมโครที่มียอดสินเชื่อคงค้าง > 5-20 ล้านบาท
Super Micro หมายถึง กลุ่มธุรกิจขนาดซูเปอร์ไมโครที่มียอดสินเชื่อคงค้าง <= 5 ล้านบาท

เริ่มถดถอยลง ก็ไล่เรียงจากธุรกิจขนาดจิ๋วมาที่ขนาดเล็กและกลางเช่นเดียวกัน (รูปที่ 2) อันสะท้อนความอ่อนไหวของภาคธุรกิจต่อปัจจัยแวดล้อมที่มากขึ้นเมื่อธุรกิจมีขนาดที่เล็กลง

3. สถาบันการเงินทุกประเภทเผชิญผลกระทบชัดเจนขึ้น

เมื่อเจาะภาพหนี้ที่เพิ่งพ้นกำหนดชำระหนี้ไม่เกิน 30 วันสำหรับขนาดธุรกิจ Super Micro, Micro และ Small อันเป็นกลุ่มที่มีปัญหาหนี้รุนแรงที่สุด เพื่อวัดสถานการณ์ปัญหาหนี้ที่เพิ่งเริ่มต้นเสียหนี้ ซึ่งว่า สถาบันการเงินผู้ปล่อยสินเชื่อ (ที่เป็นสมาชิกของ NCB) ต่างก็เผชิญปัญหาหนี้ด้วยคุณภาพที่ปรับตัวสูงขึ้นถ้วนหน้า (ไม่จำกัดเพียงแค่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจเท่านั้น) โดยเฉพาะบริษัทสินเชื่อและสินเชื่อเช่าซื้อ ตามมาด้วยบริษัทบัตรเครดิตและสินเชื่อ Consumer Finance และบริษัทประกันที่มีสัดส่วนหนี้ค้างชำระ 1-30 วัน เพิ่มขึ้นแตะ 5.04%, 4.27% และ 3.44% ตามลำดับ (รูปที่ 3)

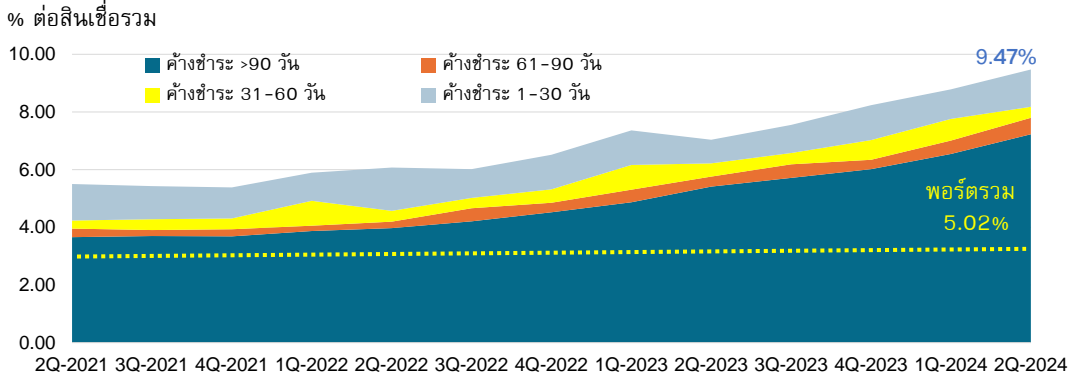
รูปที่ 3 จำแนกหนี้ที่เพิ่งค้างชำระ (1-30 วัน) ของธุรกิจกลุ่ม Small, Micro และ Super Micro ตามประเภทสถาบันการเงิน ให้ภาพปัญหาหนี้ในทุกกลุ่มสถาบันการเงินที่เพิ่มขึ้น

4. เจาะกลุ่มปัญหาเรื้อรัง พบปัญหาหนักกว่าพอร์ตรวม ขณะที่ธุรกิจขนาดเล็กและกลางน่าห่วงมากขึ้น

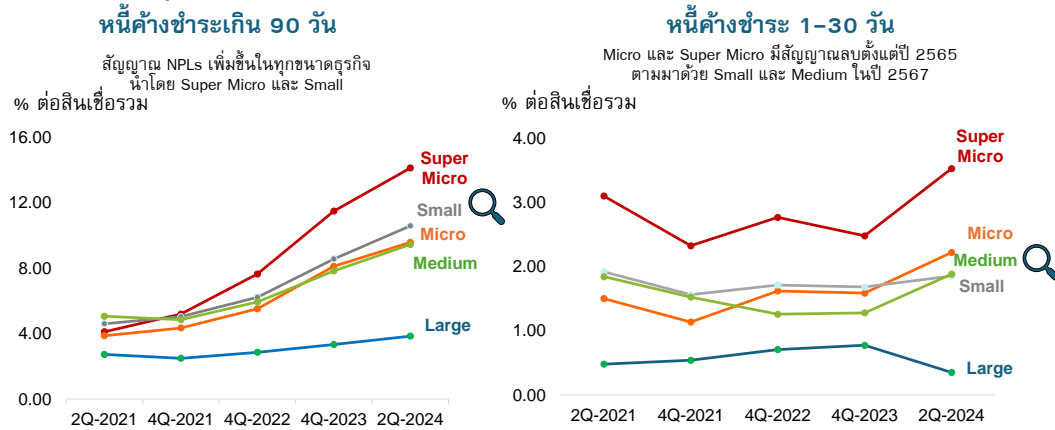
เพื่อให้สามารถประเมินสาเหตุและทิศทางสถานการณ์คุณภาพหนี้ของภาคธุรกิจได้แม่นยำมากขึ้น ศูนย์วิจัยกสิกรไทยจึงได้กรองบัญชีสินเชื่อธุรกิจที่มีข้อมูลย้อนหลังเป็นระยะเวลา 3 ปี (ขจัดกลุ่มธุรกิจที่เกิดใหม่และหายไประหว่างปีจากเหตุผลต่างๆ ออกไป) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 6.5 แสนบัญชี เพื่อนำมาศึกษาปัญหาการชำระหนี้ที่เริ่มมีสัญญาณล่าช้า ซึ่งขอเรียกว่าเป็นกลุ่มที่มีสัญญาณของปัญหาหนี้ 'เรื้อรัง' นั้น พบว่า สัดส่วนหนี้ค้างชำระระยะต่อสินเชื่อรวมของธุรกิจกลุ่มนี้ อยู่ที่ประมาณ 9.47% ในไตรมาส 2/2567 เพิ่มขึ้นชัดเจนจากระดับ 5.50% ณ ไตรมาส 2/2564 ตามหนี้ชั้นเอ็นพีแอลที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ (รูปที่ 4)

รูปที่ 4 เมื่อเจาะเฉพาะบัญชีเดิมในช่วง 3 ปีล่าสุด (ไตรมาส 2/2564-ไตรมาส 2/2567) พบปัญหาหนี้ด้วยคุณภาพที่ขัดกว่าพอร์ตใหญ่

ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด และศูนย์วิจัยกสิกรไทย
หมายเหตุ: Sample Size ประมาณ 6.5 แสนบัญชี โดยกรองเฉพาะบัญชีเดิมตลอดช่วงระยะเวลา ไตรมาส 2/2564-ไตรมาส 2/2567

รูปที่ 5 เมื่อเจาะเฉพาะบัญชีเดิมในช่วง 3 ปีล่าสุด พบสัญญาณชำระหนี้ล่าช้า เริ่มลามจากธุรกิจขนาดจิ๋วไปขนาดเล็กลงและกลางมากขึ้น

ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด และศูนย์วิจัยกสิกรไทย
หมายเหตุ: Sample Size ประมาณ 6.5 แสนบัญชี โดยกรองเฉพาะบัญชีเดิมตลอดช่วงระยะเวลา ไตรมาส 2/2564 - ไตรมาส 2/2567

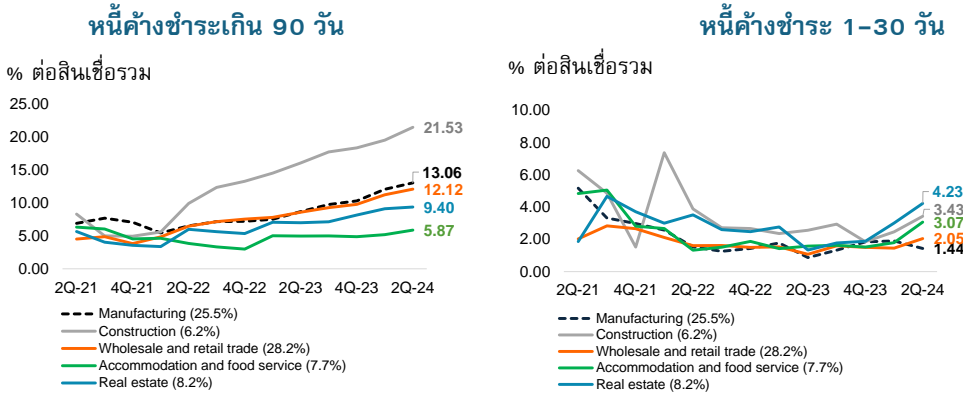
ทั้งนี้ สัดส่วนของหนี้ที่เริ่มมีวันค้างชำระดังกล่าว สูงกว่าของพอร์ตรวมของสินเชื่อธุรกิจซึ่งอยู่ที่ 5.02% อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งตอกย้ำว่า ลูกหนี้กลุ่มนี้ไม่ได้รับประโยชน์จากการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และ/หรือการเยียวยาปัญหาหนี้ของภาครัฐและสถาบันการเงินระหว่างทางเท่าที่ควร นอกจากนี้ เมื่อจำแนกตามขนาดธุรกิจที่มีคุณสมบัติเป็นหนี้เรื้อรังนั้น พบธุรกิจขนาด Medium และ Small มีการถดถอยของคุณภาพหนี้ที่ชัดเจน กว่าการหนี้พอร์ตรวม (รูปที่ 5) ซึ่งชี้ว่าปัญหาลามจากธุรกิจขนาดจิ๋ว มาที่ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางมากขึ้น

5. ประเภทธุรกิจที่มีปัญหากระจุกตัวอยู่ในธุรกิจก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ ที่พัก และอาหาร คำส่งค้าปลีก และภาคการผลิต ซึ่งสะท้อนปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาเชิงโครงสร้าง

เมื่อพิจารณาในมิติของประเภทธุรกิจเอสเอ็มอีกลุ่มที่มีหนี้เรื้อรังแล้ว พบว่า หนี้ที่เพิ่งมีวันค้างชำระ 1-30 วัน จะอยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง บริการที่พักและอาหาร คำส่งค้าปลีก

และภาคการผลิต (เป็นธุรกิจหลักของเอสเอ็มอีที่มีสัดส่วนสินเชื้อมากถึง 75.8%) อันสะท้อน ปัญหาเฉพาะหน้า ทั้งกำลังซื้อที่อ่อนแอและการแข่งขันกับสินค้าราคาถูกจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จนกดดันยอดขายและคำสั่งซื้อของธุรกิจ มีผลซ้ำเติมความสามารถในการชำระหนี้ (รูปที่ 6) นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ธุรกิจบริการที่พักและอาหารเริ่มกลับมาแย่งในช่วงครึ่งแรกของปี 2567 ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวที่ฟื้นตัวแบบไม่ทั่วถึง อันมีผลกับกลุ่มที่พักและร้านอาหารด้วยเช่นกัน

รูปที่ 6 สัดส่วนหนี้ค้างชำระ 1-30 วัน จำแนกตามขนาดและประเภทธุรกิจ

ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด และศูนย์วิจัยกสิกรไทย
หมายเหตุ: Sample Size ไม่รวมกลุ่ม Large ประมาณ 6.5 แสนบัญชี โดยกรองเฉพาะบัญชีเดิมตลอดช่วง ไตรมาส 2/2564-ไตรมาส 2/2567

ส่วนปัญหาเชิงโครงสร้างที่มีผลให้หนี้เอ็นพีแอล (ค้างชำระเกิน 90 วันขึ้นไป) ของธุรกิจหลักข้างต้นมีทิศทางที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง คงหนีไม่พ้นปัญหาหนี้ครัวเรือนที่กดดันอำนาจซื้อ ต้นทุนที่เพิ่มขึ้น การแข่งขันกับทุนต่างชาติ รวมถึงพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป สงครามการค้าที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนห่วงโซ่อุปทานต่างๆ และเพิ่มกฎระเบียบทางการค้า ซึ่งย่อมจะมีผลกระทบทำให้มีสินค้าราคาถูกจากต่างประเทศมาท่วมตลาดในไทย (อาทิ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ และเครื่องใช้ไฟฟ้า หลังจากส่งออกไปสหรัฐฯ ได้ลดลง) และทำให้ภาคการผลิตในหลายผลิตภัณฑ์ต้องปรับลดกำลังการผลิตลง ดังนั้น ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นล้วนแล้วแต่กดดันรายได้และขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจเอสเอ็มอีของไทยให้เอาตัวรอดยากขึ้นในยุคที่โลกการค้าเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

หากรากของปัญหายังไม่ถูกแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ปี 2568 จะเป็นอีกปีที่จะเจอวังวนของปัญหาเดิม

ปัญหาหนี้คือคุณภาพที่เพิ่มขึ้น แม้จะเป็นเป็นมาตรวัดลักษณะ Lagging Indicator แต่ทิศทางที่ยังไม่ดีขึ้น ย้ำผลกระทบของปัญหาที่สั่งสมมาหลากหลายประเด็นข้างต้น ซึ่งขมวดกลับไปต้นเหตุของปัญหาคือ **สภาพเศรษฐกิจและปัญหาเชิงโครงสร้าง** ที่ต้องการการผลักดันและความต่อเนื่องของภาครัฐในการ 'ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ' เพื่อสร้างเครื่องยนต์ขับเคลื่อนการเติบโตใหม่ๆ นอกเหนือจากการเสริมศักยภาพของตัวผู้ประกอบการ และมาตรการปรับโครงสร้างหนี้จากภาคการเงินเพื่อประคองปัญหาหนี้สินเฉพาะหน้า ดังที่ ธปท.และธนาคารพาณิชย์ได้ดำเนินการมาแล้ว และอาจสามารถดำเนินการเพิ่มเติมอีกในอนาคต เช่น การขยายเวลาการปรับ

โครงสร้างหนี้ให้ยาวขึ้นสำหรับกลุ่มที่มีปัญหา ควบคู่ไปกับมีมาตรการช่วยเหลือสถาบันการเงิน เพื่อให้ไปช่วยเหลือลูกหนี้ในกรอบระยะเวลาที่ยาวขึ้น

ตราบไคที่ต้นเหตุของปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข ปี 2568 จะเป็นอีกปีที่เราจะเผชิญกับปัญหาสินเชื่อใหม่ที่เติบโตท่ามกลางตลาดผู้กู้ที่มีศักยภาพในการชำระหนี้ที่จำกัดลง และหนี้ด้อยคุณภาพที่ยังจะมีทิศทางเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อเนื่องให้ผู้ให้บริการสินเชื่อมีภาระในการดูแลหนี้เสียที่ยังสูง กระทบต่อความสามารถในการทำกำไร (รูปที่ 7) ขณะที่ ผู้ประกอบการและครัวเรือนที่ประสบปัญหาเรื้อรังอาจต้องหันไปพึ่งหนี้นอกระบบเพิ่มขึ้น ซึ่งผลสำรวจของ สสว. ในไตรมาส 3/2567 ชี้ว่าธุรกิจเอสเอ็มอีพึ่งพาหนี้นอกระบบเพิ่มมากขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (รูปที่ 8)

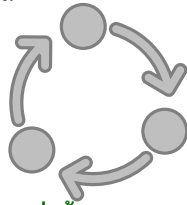
รูปที่ 7 วงจรหนี้ที่ยังจะเห็นต่อเนื่องไปในปี 2568

- ปัญหาเศรษฐกิจโตช้า vs ค่าครองชีพ/ ต้นทุนธุรกิจเพิ่ม
- ปัญหาเชิงโครงสร้างของไทย >> การแข่งขันกับทุนต่างชาติ กฎระเบียบทางการค้าที่เพิ่มขึ้น

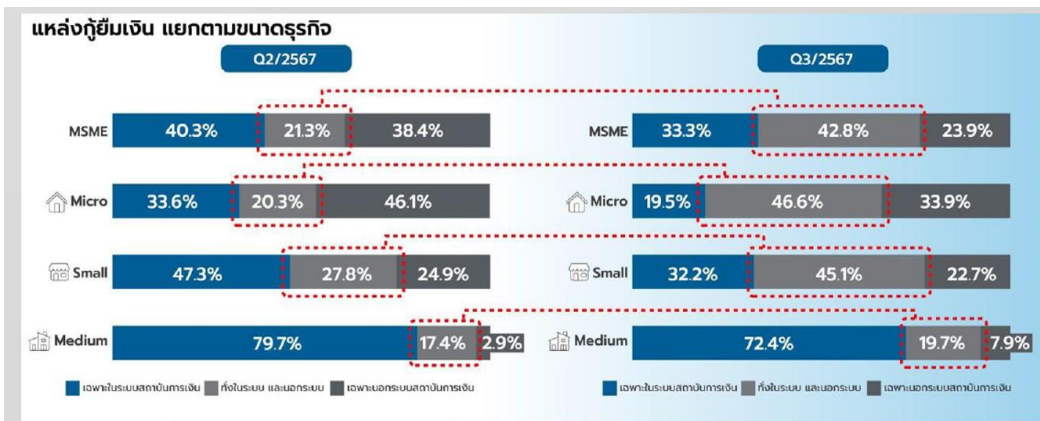
- กระทบสถาบันการเงินผู้ปล่อย
- ครัวเรือน/ธุรกิจพึ่งหนี้นอกระบบเพิ่มขึ้น

- หนี้ใหม่ โตช้า
- หนี้ด้อยคุณภาพ ยังเพิ่มขึ้น

ที่มา: ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

รูปที่ 8 เอสเอ็มอีพึ่งพาหนี้นอกระบบมากขึ้นในไตรมาส 3/2567

ที่มา: ผลสำรวจสถานการณ์ด้านหนี้สินกิจการ MSME ไตรมาส 3/2567 โดย สสว. (กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,742 ราย ใน 6 ภูมิภาค ระหว่างวันที่ 10-21 กันยายน 2567)

ผลสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการเอสเอ็มอีโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำนวน 400 ตัวอย่าง ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2567 (รูปที่ 9) ซึ่งถึงความต้องการของผู้ประกอบการเอสเอ็มอีที่ต้องการทางออกที่ยั่งยืนจากภาครัฐ นั่นคือ **อันดับแรก** การสนับสนุนเศรษฐกิจภาพรวม เพื่อให้เกิดผลดีต่อรายได้ของธุรกิจ (28.5%) **อันดับที่สอง** การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อให้ความรู้ทางการเงิน เพื่อ

ช่วยเพิ่มโอกาสและความสะดวกในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน (22.7%) ซึ่งสะท้อนความต้องการในการเพิ่ม Financial Literacy ของลูกค้ำธุรกิจ **อันดับที่สาม** การช่วยเป็นตัวกลางในการเจรจากับเจ้าหนี้ เพื่อลดภาระหนี้/ปรับโครงสร้างหนี้ (22.0%) อันเป็นมาตรการประคองและต่อลมหายใจเฉพาะหน้า

ฝั่งความต้องการของผู้ประกอบการเอสเอ็มอีต่อสถาบันการเงิน จะเน้นใน 3 เรื่อง คือ การปรับโครงสร้างหนี้เพื่อให้ยอดผ่อนต่อเดือนสอดคล้องกับรายได้ การปรับเงื่อนไขและขั้นตอนการขอสินเชื่อ ตลอดจน การกำหนดค่าธรรมเนียมและดอกเบี้ยให้เหมาะสมกับความเสี่ยงกับลูกค้ำแต่ละราย ซึ่งในประเด็นหลังคือ Risk-Based Pricing ที่หากลูกค้ำมีความเสี่ยงต่ำ ควรได้ดอกเบี้ยที่ต่ำลง แต่หากมีความเสี่ยงสูง ก็ควรถูกคิดอัตราดอกเบี้ยที่แพงขึ้น

รูปที่ 9 ทางออกที่ธุรกิจเอสเอ็มอีไทยต้องการคืออะไร?

ความช่วยเหลือที่ต้องการจาก สถาบันการเงิน		ความช่วยเหลือที่ต้องการจาก ภาครัฐ/ทางการ	
ที่ผู้ประกอบการ SMEs ต้องการ		ที่ผู้ประกอบการ SMEs ต้องการ	
% จากความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด		% จากความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด	
1	ช่วยปรับโครงสร้างหนี้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ยอดผ่อนต่อเดือนสอดคล้องกับรายได้	1	สนับสนุนเศรษฐกิจภาพรวม เพื่อให้เกิดผลดีต่อรายได้ของธุรกิจ
2	ปรับเงื่อนไขและขั้นตอนการขอสินเชื่อให้เหมาะสมกับลูกค้ำมากขึ้น	3	ช่วยเป็นตัวกลางในการเจรจากับเจ้าหนี้ เพื่อลดภาระหนี้/ปรับโครงสร้างหนี้
	ปรับเงื่อนไขการกู้และให้วงเงิน โดยไม่ต้องมีหลักประกัน	2	การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อให้ความรู้ทางการเงิน เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสและความสะดวกในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน
3	กำหนดอัตราดอกเบี้ย (และค่าธรรมเนียม) เงินกู้ที่เหมาะสมกับความเสี่ยงของลูกค้ำแต่ละราย		เพิ่มช่องทางเข้าถึงแหล่งเงินทุน
	ช่วยวางแผนทางการเงิน และสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับธุรกิจ		ปรับปรุงกระบวนการทางกฎหมายและศาล ให้รวดเร็วขึ้น (เช่น ฟ้องร้อง ตัดสินคดี ขายทอดตลาดหลักประกัน)
	เพิ่มความสะดวกของช่องทางติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูล		อื่นๆ
	อื่นๆ		

ที่มา: ผลสำรวจสถานการณ์สถานการณ์หนี้สินของธุรกิจ SMEs โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย ณ สิ้นเดือนพ.ย. 2567 จำนวน 400 ตัวอย่าง

Disclaimers:

บทความ บทวิเคราะห์ หรือบทวิจัยนี้ จัดทำขึ้นโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ต่อสาธารณะ ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้จัดทำโดยอาศัยข้อมูลเชิงสถิติข้อมูลเศรษฐกิจการเงินจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ อย่างไรก็ตาม บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ไม่ยืนยันและไม่รับรองถึงความครบถ้วนสมบูรณ์หรือถูกต้องของข้อมูล จึงไม่รับผิดชอบต่อการนำเอาข้อมูล ข้อความ ความเห็น หรือบทสรุปที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ ไม่ว่ากรณีใดๆ บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในทรัพย์สินทางปัญญาของรายงานฉบับนี้ และขอสงวนลิขสิทธิ์ในข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารนี้ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ประโยชน์ ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง ทำให้ปรากฏ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนไม่ว่าด้วยประการใดๆ ซึ่งข้อมูลในเอกสารนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในเชิงพาณิชย์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เป็นการล่วงหน้า นอกจากนี้การกล่าว คัด หรืออ้างอิงข้อมูลบางส่วนตามสมควรในรายงานฉบับนี้ ไม่ว่าในบทความ บทวิเคราะห์ บทวิจัย ในเอกสารหรือการสื่อสารอื่นใด จะต้องกระทำโดยถูกต้องและไม่เป็นการก่อให้เกิดการเข้าใจผิด หรือความเสียหายแก่ บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด รวมทั้งต้องรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในข้อมูลของ บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด และต้องอ้างอิงถึงฉบับที่และวันที่ในเอกสารฉบับนี้ของ บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด โดยชัดเจน